

I UTBILDNINGENS TJÄNST FÖR FRISÖRYRKETS UTVECKLING OCH FRAMÅTSKRIDANANDE, VAR MÅLSÄTTNINGEN.

Vi skriver 1954, då ett gäng entusiaster som arbetade som frisörlärare på det fåtal Yrkeskolor som hade frisörutbildning, i Sverige, träffades i Örebro, för att bilda Svenska Frisörläraryrkesförbundet.

Detta skulle kunna ge de dåvarande frisörlärarna enhetliga läroplaner och undervisningsmaterial. Vid den tiden fanns ingenting av dagens kursplaner. Varje yrkeskola hade sina egna bestämmelser och undervisningsmaterialet fick varje frisörlärare tillverka själv. Det saknades en samordning. I och med bildandet av Svenska Frisörläraryrkesförbundet och medlemskapet där, kunde nu frisörlärarna få en gemensam plattform. Det blev ett väldigt lyft. De första stadgarna togs fram. Dåvarande styrelse tog kontakt med KÖY. (Kungliga Överstyrelsen för Yrkesutbildning, nuvarande Skolverket) för att de i samarbete med branschens parter och förbundet, skulle få fram gemensamma läroplaner. Medlemmarna skulle nu få fortbildningskurser genom KÖY:s försorg. Detta var en nyhet som mottogs med glädje, tänk att få samarbeta med kollegor från andra skolor. Fortbildningskurserna arrangerades av våra leverantörsföretag. Men vad det behövdes.

Flera skolor startades och medlemsantalet utökades. Själv blev jag medlem 1962. Har sedan varit deltagare i samtliga årsmöten, inkl. riksstudiedagarna. Det var nyttigt att delta som nybildad lärare. En gemenskap kändes.

Då blev jag frisör. Året var 1949 och jag skulle avsluta min sjuåriga folkskola. Jag var till min frisersalong och blev klippt. Man skulle vara nyklippt en sån dag. Vi arbetarungar skulle gå ut i livet. Det var andra tider. Vi som inte hade föräldrar med tjock plånbok, kunde ju inte gå Realskola – Gymnasium.

I Avesta fanns då ett Järnverk, med c.a. 2000 anställda. De sög upp alla folkskoleungarna. Det var okvalificerade jobb som stod till buds. Under tiden som min frisör klippte mig frågade han om jag kände någon som ville bli frisörlärling på hans salong. Den tidigare lärlingen har precis ryckt in i lumpen. När jag cyklade hem och funderade på vad han sagt, vände jag cykeln, kom tillbaka till salongen och frågade om inte jag kunde få det arbetet. Jovisst svarade frisörmästaren. Dig känner jag ju. Du får börja på måndag morgon. Avtalslönen var 14:- i veckan. På den tiden var utbildningen som frisörlärling, fyra år, men man kunde få dispens för att gå i tre år. Min chef ordnade dispens till tre år, hans salong behövde snarast ett frisörbiträde. Jag fick lära mig att raka kunderna, att schamponera, föna vågor och efter tre månader, korthårsklippning. Allt efter som jag lärde mig, kunde jag ju producera in pengar i kassan, då fick jag löneförhöjning till 20:- i veckan. I januari 1950 fyllde jag 15 år och jobbade ju som herrfrisör. Vi hade 48 tim. arbetsvecka, måndag – lördag. Jag fick ju öva på kunder hela dagarna. Innan jag avlade mitt gesällprov fick jag även lära mig permanent. Jag avlade mitt Gesällprov som herrfrisör med Berömliga kunskaper. Efter lumpen 1955-56 blev jag intresserad av att starta eget. I mars 1958 kunde jag öppna min salong. Anställde en elev som kunde börja sin utbildning i den då nystartade frisörskolan i Falun, 1 nov. 1960. De skulle läsa tre år, varav ett år inne på skolan. Resterande tid var de då på sin kontraktsskrivna salong. Under hösten fick vi frisörmästare i Dalarna en inbjudan till informationsmöte om utbildningen. Då slog det mig att jag skulle kunna bli Yrkeslärare. Tog reda på vad som skulle krävas av mig för att kunna komma in på Lärarhögskolan. Hade varit på ett flertal fortbildningskurser som

arrangerats av Sv. Frisörföreningen. Var med och tävlade på de hantverkstävlingar som arrangerades i landet. Frågade den då utbildningsansvariga på SFF vad jag skulle läsa in. Han svarade att jag skulle läsa in Realbetyg i Matematik och Svenska på Hermods, samt Ungdomspsykologi. Jag tog kontakt med mina kamrater som hade tagit studenten. De läste med mig på kvällstid, vilket resulterade i att jag blev Väl Godkänd i alla tre kurserna.

För att komma in krävdes också att man fick lämplighetsintyg av ex. föreningar som man varit medlem i, jag hade de senaste tio åren varit styrelseledamot i Avesta OK. Var ungdomsledare och utbildade våra ungdomar i orientering. Hade spelat dansmusik i Folkparkerna sedan 1957. Vi var sex kamrater från Avesta Folkskolors Gossorkester som spelat ihop sen 10-årsåldern. Vi satte ihop en dansorkester med mig som orkesterledare. Jag var också styrelseledamot i Sv. Musikerförbundets avd. i Avesta. Dessa organisationer skrev fina intyg som jag kunde sända med mina betyg till KÖY. När jag ansökte.

Jag kom in med början den 7 jan. 1962. Platsen blev Stockholm. Lokalerna låg i Stockholms Stads Yrkesskola. Där KÖY hade hyrt in sig. Utbildningen till Yrkeslärare var första terminen Teoriförlagd, andra terminen praktik på en frisörskola. Allt avslutades med några teorilektioner samt tentor.

Under vårterminen 1962 blev jag medlem i Svenska Frisörläraryrkesförbundet.

Kom nyexaminerad ut till Julen 1962. Fick ett vikariat på ett år vid Norrköpings Stads Yrkesskola. Skulle vikariera för deras lärare som nu skulle gå samma yrkeslärarutbildning som jag själv gjort. Jag fick fortsätta mitt vikariat vårterminen 1964, enär kollegan drabbats av sjukdom som medförde sjukskrivning. Under dessa år följde skolan den gamla timplanen. Eleverna gick i skolan en dag i veckan, resterande dagar på sin kontraktbundna salong. Inför höstterminen 1964 skulle man i Norrköping införa den nya läroplanen. Jag sökte aldrig eftersom jag visste att mina poäng inte skulle räcka till för att få tjänsten.

Jag fick tips från S.F.F. att det kommer att utannonseras en tjänst i Göteborg till hösten. Jag var den ende behörige läraren som sökte tjänsten och fick börja den 1 nov. 1964. Flyttade till Göteborg, där jag fortfarande bor. Hade turen att komma till en mycket trevlig kommun med härliga arbetskamrater – skolledare. Har alltid trivs alldeles utmärkt. Åke, min frisörlärarkollega, tog hand om mig. Fixade bostad och lärde upp mig till en bättre lärare.

Herrfrisörutbildningen i Göteborg var nu förlagd till ett vårdhem för alkoholskadade pensionärer. Det fanns c.a. 700 presumtiva kunder för oss som vi skulle klippa och raka. Socialförvaltningen ägde husen och enligt det hyresavtal som fanns skulle skolan sköta håret och rakningen, mot att de stod för hyran. Vi hade öppet för rakning tisdag och fredag f.m. Klippning måndag, onsdag, torsdag e.m.

Eleverna fick träna på vad de skulle avlägga Gesällprov i. Det var en "hård skola." Här kunde de med egna ögon se vad missbruk av sprit ställde till med.

Eleverna fick i mitt tycke en för dåtiden bra utbildning, som ledde till arbete. De hade ett lärlingskontrakt med en salong. De kunde sättas in i salongens produktion, när de kom ut till den arbetsförlagda utbildningen.

Åke Jonsson, min kollega hade fått diabetes typ A, när han fyllde 30 år. Han drabbades av en kraftig influensa, vid jultid 1971, kopplat till hans diabetes. Hans hjärtmuskel slogs ut. En av de bästa människor jag mött, dog vid 43 års ålder. Det var en chock. Nu var det plötsligt var det jag som skulle leda och sköta undervisningen, från att ha gått bredvid och gjort det man bad mig om. Jag växte som människa.

Yrkesskolan vid Järntorget stod inför en stor ombyggnad, vilket resulterade att all frisörutbildning skulle vara där. Vi kom tillbaka dit 1974.

Yrkeslärarutbildningen fanns då på fyra orter i Sverige, bl.a. i Göteborg. Detta medförde att jag fick ta hand om en lärarkandidat under h.t. 1971. Olle Uneryd, en av Sveriges bästa tävlingsfrisörer hade kommit in. Vi fann varandra direkt. Något mer omaka par som skulle jobba ihop, har nog inte funnits. Jag, en entusiasmerare, Olle, en analytiker, men det fungerade. Jag ordnade med Lärarhögskolan att Olle fick upprätthålla Åkes tjänst under sin praktiktermin, men ändå ha mig som handledare. Det gick bra, så efter vårterminen, anställdes han. Det var ett bra beslut. Vi jobbade ihop tills Olle gick i pension, 1997.

Nu skriver vi 1972, då läroplanen för frisörer ändrades igen. Eleverna skulle nu vara inne i skolan under två läsår. De skulle läsa Svenska, Engelska, Samhällskunskap och Gymnastik. Rakningen försvann. De skulle vara ute på en salong, sitt tredje år, med avtalsenlig lön, samt avsluta sin frisörutbildning med Gesällprov. Denna läroplan, kallad L.G.Y.-71, hängde med i många år. Eleverna måste alltså skaffa sig en salong, som åtog sig att färdigutbilda dem, samt betala dem lön.

Vid årsmötet 1972 invaldes jag som ny styrelseledamot. På min lott blev det Fortbildning. Den första sommarkursen jag arrangerade var i samarbete med Konstindustriskolan i Göteborg. Temat var Undervisningsplanering. Det var fotolärare och frisörlärare, samlade i en stor grupp. De ingick i samma konsulents yrkesgrupp på K.Ö.Y.

Själva frisöryrkets mode hade nu ändrats, speciellt herrfrisyrer. Det kan skrivas med ett ord: BEATLES.

Den gamla stammen av herrfrisörer visste ju inte hur de skulle göra, när de skulle klippa långt hår. Det var damfrisörerna som kunde utföra detta, varför många yngre kunder valde damsalong, om de nu gick och klippte sig alls. Det var hårda tider för herrsalongerna med minskad omsättning. Nu var det fortbildning som gällde. Vi frisörlärare var tvingade att hänga med, vi skulle ju arrangera fortbildningskurser på kvällstid.

Vid den tiden börjar det att komma fram en ny metod, att klippa och styla hår, på både Dam och Herr. Det var PIVOT POINT-metoden. Den belgiske stjärnfrisören Leo Passage hade flyttat till Chicago och där, tillsammans med Amerikanska frisörer, börjat att skissa på undervisningsmaterial, med nytänkande. Han kontaktade sin gode vän, tävlingskollegan från Österrike, Dietmar Plainer, som nu var verksam i Sverige och bad honom om samarbete. Det nya undervisningsmaterialet skulle presenteras och säljas i Europa.

Detta medförde att det arrangerades kurser i Herrklippning för oss herrfrisörlärare i Pivot Pointtekniken.

Våra elever fick detta i sin undervisning, vilket resulterade i att de höjde sina kunskaper avsevärt. Speciellt damfrisöreleverna fick ett väldigt uppsving i sina kunskaper, när det gällde "läggning."

Klippningarna blev fyra. Hel Form, Ökade längder, Lika längder, Gradering. Dessa användes givetvis inom Herrklippningarna också. Vi talar ju om hår. Korthårsklippningen blev Hög Gradering. Alla dessa klippssätt skall användas i frisyreerna, vilket nu gjorde att man kunde framställa alla sorts frisyrier.

Nästa sommarkurs arrangerades i Norrköping, 1973. Pivot Pointmetoden stod på schemat. Väldigt nyttigt och lärorikt, ansåg både damfrisörlärarna, liksom herrfrisörlärarna.

Skolorna kunde sedan köpa in detta undervisningsmaterial, vilket underlättade för både elever och lärare. Kunskapen höjdes ett snäpp.

Under vårterminen 1974 ringde jag till Lärarhögskolan i Göteborg och frågade efter någon Kemilärare.

Jag fick en Lars Dahlstrand i luren. Det var nog för frisörutbildningen, ett av de bästa samtal jag haft. Vid denna tiden fanns det **en lärobok i frisörkemi**. Den var skriven 1932. Alldeles för svår att undervisa i för oss. Vi hade behövt fyra års undervisning i kemi, på universitetsnivå för att klara detta.

Vi i styrelsen hade detta problem uppe och jag fick igenom att nästa sommarkurs, skulle innehålla Frisörkemi.

Jag frågade Lars om han kunde komma till oss på Frisörskolan i Göteborg när vi skulle ha en regional studiedag i mars månad och ge oss information hur man undervisar i frisörkemi. Han lovade att komma och vi som närvarade denna dag fick klart för oss vad vi saknade.

Jag frågade då givetvis om Lars ville åtaga sig att hålla i sommarkursens genomförande. Han gav klartecken. Kursen blev förlagd i Ronneby med ett femtiotal deltagare. Han tog med sig två kollegor, så vår stora grupp blev indelad i tre grupper. En oförglömlig vecka ansåg alla deltagarna.

Mellan en av deltagarna, Ann-Charlotte Gustafsson och Lars, sa det Klick, denna vecka. Efter giftermålet 1975, blev hon mer bekant för oss under namnet Ann Dahlstrand. Ja, hon är en av författarna till våra undervisningsböcker från D&D:s förlag. Ex. Hår och Kemi, Hår och Färg.

Det var en bra vecka i alla synpunkter. Kursen arrangerades med samma lärare och plats, även sommaren 1975. Nu kunde vi ordna så att samtliga då undervisande frisörlärare i landet, fick denna genomnyttiga fortbildning.

Inför höstterminen 1974 hade utbildningsförvaltningen byggt om den gamla Yrkesskolan vid Järntorget i Göteborg, vilket resulterade i att våra frisörelever fick helt nya lokaler och inredning. Jag hade sökt tjänsten som Huvudlärare året innan och blev nu arbetsledare för oss frisörlärare. Det var fortfarande Dam- och Herrfrisör för eleverna som sökte in. Jag ansvarade för schemat gällande frisörtimmarna. Bitr. Rektor la ut resterande timmar. Nu fick vi frisörlärare arbeta tillsammans i samma lokaler. Det blev en trevligare miljö att vara i, än ett vårdhem. Nu kunde vi planera ihop och förbättra vår undervisning.

Ann-Charlotte hade nu en tjänst på samma skola som mig. Jag märkte ju att hennes lektioner i kemi och materiellära, var på betydligt högre nivå än vi andras lektioner. Hennes lektioner i ämnet var förlagda till fredag e.m. så ibland var Lars närvarande. De hade skissat upp en lektionsplanering som var helt ny, men jättebra. Jag frågade Ann-Charlotte och Lars om de kunde göra något av sitt material som var så bra, så

att övriga frisörlärare kunde få köpa. Ja, på den vägen var det. Jag känner mig stolt att ha fått medverka till att deras böcker kom till.

Själv var jag intresserad att vi skulle få till stånd elevtävlingar. Nu fungerade det så att eleverna i årskurs tre fick tävla i juniorklass, med levande modeller. Det fungerade inte så bra, så jag fick på styrelsens uppdrag ta kontakt med Dietmar Plainer. Jag la fram mitt förslag att vi skulle kunna tävla på övningshuvuden. Han svarade, då vill jag att elev-SM, skall heta PIVOT POINT CUP. Mitt företag sponsrar då med övningshuvuden samt skänker priser. Det var ett mycket bra resultat av detta möte. Då var det endast treårseleverna, Herr och Dam, som kunde ställa upp. Senare, under Carina Ladows ledning, utökades det att innefatta alla tre årskurserna.

1979 fyllde Sv. Frisörläraryrket 25 år. Det blev förlagt till Göteborg och jag fick uppdraget att vara lokal kursvärd. Jag hade bjudit in representanter från Skolöverstyrelsen, Branschens parter, Arbetsförmedlingen, Hantverksföreningen samt Sv. Fackläraryrket. Samtliga dessa organisationer redogjorde för sin ståndpunkt när det gäller frisörutbildning. Det var många fina ord som sades från scenen, men det var vår styrelse det hängde på om det skulle hända någonting. Styrelsen tillskrev SHIO om Gesällprovets bedömning, vi efterlyste ett enhetligare system. Det förekom en hel del gnäll ute i landet, därav skrivelsen. Det hade nu börjat att kärva med utplaceringen av tredje årets elever.

Vid denna tid börjas det att "lobba" för en gemensam utbildning, som de hade ute i Europa, även i Danmark och i Norge. Det var svårt att ändra på gamla idéer, så det kom så småningom att bli verklighet.

Under hösten 1982 agerade SÖ:s konsulent för frisörutbildningen genom att fråga Dietmar Plainer, om han kunde göra en **ämnesplanering för frisörutbildning**. På våra riksutbildningsdagar 1983, presenterade Dietmar sitt förslag. Det påminde om upplägget de hade i Pivot Pointskolan i Chicago. Enligt detta skulle eleverna lära sig alla grunder på övningshuvuden, t.o.m vecka 17, sedan skulle de få ta emot kunder. Diskussionens vågor gick höga. Får vi en vettig utbildning enligt detta förslag?

Undervisningsmaterialet hade sålts från Materialcentralen, S.F.F:s regi. Det förekom mest i kompendieform, skrivet av frisörlärare. Nu hade Sv. Frisörläraryrket tagit över materialcentralen. Vi hade köpt in kopiatorer som ställdes i Norrköping. Det var Ulle, Margot och Bosse, hedersordförande, ordförande och sekreterare, som jobbade ideellt. Överskottet av försäljningen till skolorna användes till att bekosta våra riksutbildningsdagar och styrelsekostnaderna. Efter ett antal år som gett hyfsad ekonomi till förbundet rapporterade materialcentralen att deras alster såldes minde. Nu hade D&D:s böcker samt Pivot Pointböckerna börjat att komma ut på marknaden.

Detta medförde att styrelsen införde en konferensavgift. Vi arrangerade ju tre fortbildningsdagar och det var kommunernas sak att betala för sina lärares fortbildning. Detta blev ett ekonomiskt lyft för förbundet och vi kunde nu göra ännu bättre fortbildningsprogram.

På initiativ av Britt-Louise Borg blev det en kurs i Herrteknik, för de damfrisörlärare som ville lära sig att klippa herrar. Vi blev 16 st. deltagare, som fick bekänna färg i två veckor. Detta ingick inte i S.Ö:s kurskatalog. Vi arrangerade själva. Det var Olle Uneryd och jag själv som var lärare. Olle gjorde alla demonstrationer, jag skötte byråkratin och såg till att de fick allt undervisningsmaterial. Vecka 1

undervisade vi bara på övningshuvuden från F.a. Belgal, som vi hade gjort en bra affär med. Vecka 2 fick de arbeta på kunder som Olle och jag skaffade fram. Vi fick vara i Göteborgsskolans frisörlokaler som vi fick hyra gratis.

I augusti samma år, 1984, arrangerade Pivot Point Frisörundervisning en grundkurs i frisyrdesign. Dietmar Plainer bjöd på kursavgiften för de 32 deltagarna som en gåva i samband med förbundets 30 år.

På årsmötet 1984 beslutades, efter förslag av mig, att starta en medlemstidning, för att ge mer information. Tidigare information hade medlemmarna fått från sina ordsombud som rapporterade under en punkt på årsmötet. Jag utsågs till redaktör. Det var ett stort arbete som tog mycket tid. Jag hade ju hoppats att många kollegor skulle skriva inlägg från sina skolor, men tyvärr fick jag skriva det mesta själv. En kamrat till mig som ägde ett företag reklambranschen hjälpt mig att trycka upp tidningen i A5-format, fr.o.m. vecka 13, 1990. Innan han tog över fick jag kopiera upp texten i A4-format. Allt skulle läggas i kuvert, frimärke skulle dit, medlemmarnas namn, stämpla avsändare, plus B-post. Vi köpte egna kuvert med vår logotape. Jag fick många bevis från medlemmarna att medlemstidningen var behövlig.

Våra sommarkurser fortsatte med att vi tränade på det motsatta yrket, dam/herr. 1985 fick vi en kurs i Göteborg, med 37 damfrisörlärare som fick arbeta med herrteknik. Det var en S.Ö.-kurs. Nu var vi tre lärare, Mikael Gustafsson, (Pivot Pointkonsulent) Olle och jag själv. Vilka trevliga och motiverade kursdeltagare vi hade. Torsdagskvällen hade jag hyrt en båtutfärd med en av skärgårdsbåtarna. Vi for till Brännö brygga. Mat och båthyran stod Dietmar Plainer för. Det var havskräftor på menyn.

Under hösten 1984 fick jag uppdraget av S.Ö. att tillsammans med branschens parter skriva ihop en ny läroplan, för en gemensam utbildning, dam/herr.

S.Ö. beslutade att vi skulle starta den gemensamma utbildningen, hösten 1985. Orten skulle vara Göteborg. Efter försöksverksamhet första året, skulle skolorna själva få ansöka om att byta läroplan.

Våra "ettor" 1985, läste varannan vecka dam, varannan vecka herr.. Det var Kerstin Mattsson och Olle Uneryd som skötte det hela. Naturligtvis efter en ordentlig planering. Det fungerade riktigt bra.

1986 och 1987 startade många skolor med den gemensamma utbildningen. Nu började det att kärva med utplaceringen våra "treor" på salonger. Världsekonomin ställde till det. Nu fick flera skolor anställa en extra-lärare som fick ta hand om de elever som fick gå kvar inne i skolan, enär de inte hade någon tredjeårs- salong. De fick nu bara sitt studiebidrag, ej någon lön, som sina utplacerade klasskamrater. Orättvist, men det låg utanför skolans område.

På årsmötet 1986 valdes jag till sekreterare. Nu fick jag släppa fortbildningen, men den stannade kvar hos styrelsen, så jag blev inblandad ändå. Det skulle nu skrivas protokoll, både vid styrelsemöten och årsmöten. Årsrapport över det gångna året, liksom att sköta matriklar över medlemmar och frisörskolor.

Det mesta jobbet var att sköta matriklarna. Jag satte i en ära, att alltid ha nyredigerade matriklar med mig på alla våra årsmöten, så medlemmarna kunde få korrekt information.

1986 började S.Ö. att skissa på ÖGY, (översyn av den gymnasiala yrkesutbildningen). Till detta läroplansarbete kallades jag tillsammans med vår ordförande, Britt-Louise Borg, att delta i. Denna kostnad att låta oss resa till Stockholm, en gång i månaden, tog vårt fackförbund på sig att betala. (Lärarförbundet.)

Vår vice ordförande, Gunilla Randberg, som dessutom arbetade fackligt i deras styrelse, utsågs att representera " facket" i detta arbete. Från S.F.F. deltog Göran Nyström, från Sv. Frisörarbetarförbundet deltog Lars Candell.

Nu skulle eleverna läsa tre år inne på skolan. De skulle läsa ett antal kärnämnen. Frisörernas tredje år skulle försvinna och därmed deras färdighetsträning på salong. Hur skulle det nu bli med kunskaperna att avlägga sitt Gesällprov? Ja det var mycket diskuterande. Politikerna var inte överens, så Ö.G.Y. las i malpåse några år. Man fick starta försöksutbildning 1989. Detta arbete utmynnade sedermera till den nya Gymnasiereformen, där frisörerna kom att tillhöra Hantverksprogrammet.

Våra sommarkurser fortsatte. Nu fick vi gemensamma kursveckor. Damfrisörlärarna gnuggades i herrteknik, herrfrisörlärarna i damteknik. 1986 var vi återigen i Göteborg. Olle och jag tog hand om damfrisörlärarna. Britt-Louise Borg och Birgitta Lindvall undervisade herrfrisörlärarna i grunderna i läggning, långhårsteknik och brudklädsel. De regionala studiedagarna ute i landet hade samma program, vilket var väldigt nyttigt.

1987 fortsatte våra gemensamma sommarkurser, återigen i Göteborg. Vi får väldigt bra respons av deltagarna, så det är roligt att arbeta, även sommartid. Fortbildningen var nu inriktad på att man skulle klara både Herr-Dam. Det var tufft, men med öppet sinne gick det bra.

På årsmötet 1987 bildades en arbetsgrupp som skulle lösa avvecklingsfrågan för Frisörteori. Som ägare bör vi avveckla detta på grund av skatteskäl, framfördes från medlemmarna. Förslaget antogs.

1988 arrangerades den första sommarkursen i Hårologi, i deras nybyggda studio i Spånga. Mycket nyttig kurs, vilket betydde att vi nu även kunde undervisa i Biokemi – Näringslära.

1989 hade ÖGY-läroplanen färdigställd för remissyttrande. Sommarkursen gick till Bulgarien. Vi fick träffa en stjärnlärare, från Pivot Point-skolan i Chicago, som drillade våra damfrisörlärare. Herrlärarna fick träna på grunderna i Dam, undervisade av Britt-Louise och Birgitta. Vi var 50 deltagare som arbetade i två grupper, f.m. och e.m. så det blev lite tid för bad.

1990 började försöksutbildning med ÖGY-läroplanen i Jönköping, Kristianstad, Karlskoga, Norrköping, Umeå.

Under hösten 1989 hade Komvuxs frisörutbildning i Göteborg, svårt att få tag i behöriga frisörlärare. Vi var fyra gymnasielärare som hjälptes åt en dag i veckan. Under våren 1990 blev jag tillfrågad av Skolchefen om jag ville ta över Komvuxutbildningen för frisörer och sluta på Gymnasieskolan. Två av mina gamla elever hjälpte mig som lärare. Eleverna var mycket motiverade och som vuxna hade de bra disciplin. Jag skulle sköta byråkratin, lägga schema, göra alla inköp, redovisa dagskassorna, så jag fick en halv studierektortjänst, en halv lärartjänst. Rektorn för Komvux lovade mig att jag fick sköta utbildningen efter mitt huvud, bara jag inte kom och gnällde. Det var fantastiska år.

Efter att Eva Frick blivit färdig som behörig frisörlärare, fick jag anställa henne till den lediga tjänst som då fanns. Vilket team vi blev. Dessa Vux-elever skulle läsa tre terminer inne på skolan, den fjärde terminen skulle de ha färdighetsträning på salong som avslutades med att avlägga sitt Gesällprov.

Vi hade fullsatta klasser hela tiden, plus att vi på Af:s önskan hade reaktiveringskurser för gamla frisörer.

All intagning var riksintagning, de kunde söka från hela Sverige. Intagningen skedde efter intervju. De sökande kom till oss på skolan. Träffade lärare, rektor, samt representanter från S.F.F. och Handels och A.f. Det var mycket jobbiga timmar, men vi kunde enas om vilka som skulle komma in, efter ett regelverk som alla godkände.

Sommarkursen 1991, med 50 deltagare, var förlagd till Benidorm-Spanien. En nyhet från Pivot Point, People Skills (människokunskap). En fantastisk kurs. Superlativen haglade från deltagarna. Fortsättningskurs 1992, i Side-Turkiet, då även ett antal nya deltagare, fick grundkursen.

Hur kunde vi få förlägga våra sommarkurser ute i Europa? Jo, det fanns mera pengar till fortbildning då. Det var mycket billigare att lägga kurserna i utlandet. Vi i styrelsen hade ju naturligtvis kollat upp olika prisuppgifter mellan orter i Sverige och utlandet, tillsammans med Vingresors gruppreseavdelning. Styrelsen hade bra kontakter med S.Ö. och deras utbildningsavd.

Sommarkursen 1993 presenterade Pivot Point, ytterligare en nyhet i undervisningen, L´Image. Typ och Stilrådgivning. Det var mycket stylist-tillämpning. Nu var vi tillbaka i Sverige. Hårologis studio. Spånga.

Vid årsmötet 1994 blev det en het debatt mellan våra branschorganisationer och årsmötesdeltagarna. Branschen vill att vi ska minska intagningen till frisörskolorna. Vi ska inte utbilda till arbetslöshet. Det var lågkonjunktur i Sverige. Många salonger gick på knäna. En skrivelse från dåvarande ordf. i S.F.F. retade upp årsmötesdeltagarna. **Se till så att Era elever inte kan köpa produkter från skolan, eftersom de står hemma i köket och har verksamhet som de tar betalt för. Det drabbar salongerna i området.**

Av detta blev en hetsig debatt. Det blev i alla fall inga fler elever antagna till höstterminen detta år, på de kommunala frisörskolorna. Det var tiden före, alla friskolor.

I Göteborg hade vi den 1 mars-95 invigning av den nybyggda Gymnasieskolan, som våra kommunala gymnasie-elever skulle dela utrymmena med, eleverna på Kom Vux. Fantastiska lokaler, med mycket bra läge. Lokalerna disponerades så att utbildningen blev så bra som möjligt, men vi fick samma rektor.

Nu blev det Carina Ladow som fick ansvaret att vara arbetsledare för samtliga frisörlärare. Självt fick jag avlasta henne, bl.a. med schema frågor. Vi fungerade bra ihop.

Vid denna tid var det mycket snack om den blivande Gymnasieskolan. Kursinnehåll, APU, det individuella valet, det nya betygssystemet. Eleverna skall inte bli färdigutbildade, de skall bara vara yrkesförberedda. Som förbundets sekreterare fick jag många telefonsamtal, från kollegorna ute i landet. Det kändes bra att kunna hjälpa till med att svara på frågor. Jag skrev i Medlemstidningen så att alla kunde få samma information. Många frågor handlade om att det skulle bli mindre tid för planering. De kände att tiden

nog inte räcker till för att kunna ge "järnet" under sina lektioner. Vårt gesällprov var också på tapeten. När skall eleverna träna, för gesällmomenten? Det var en orolig tid, i mitten av 90-talet.

Styrelsen hade också ett samarbete med vår fackförening, Lärarförbundet. Vår styrelseledamot, Gunilla Randberg, skötte detta. Det handlade om förslaget att vår utbildning skulle ske med lärlingsutbildning. Då skulle många av våra frisörskolor få läggas ner, eftersom det skulle bli billigare för kommunerna att bedriva lärlingsutbildning. Vi fick vara remissinstans till S.Ö. Vårt svar var naturligtvis NEJ. Våra parter var också helt emot detta förslag i sina svar.

1997 kom det fram ett förslag från mig och Carina Ladow, att det skulle startas en **internationell Frisörskoleförening** i Sverige. Efter mycket efterforskning, speciellt från Carinas sida, fick vi med fem deltagarländer vid starten. Danmark, England, Finland, Island samt Sverige.

Meningen var att det skulle utbytas tankar och erfarenheter i vår undervisning, samt att det officiella språket skulle vara Engelska. Det första årsmötet inkl. elevtävlingar var i Göteborg, i samband med vårt förbunds riksstudiedagar 1998. Elevtävlingarna var både i lag som individuella. Lagen bildades med en medlem från varje land. De fick ett tema på vad de skulle göra. De skulle sedan presentera sitt arbete, på engelska. De engelska eleverna fick inte hålla sitt lags presentation, enär övriga elever skulle träna sig att tala engelska.

Detta kunde arrangeras med hjälp av pengar från EU. Medlemsskolorna fick själva söka sina pengar. Från Sverige kom det representanter från 20 av 32 skolor. Skolledarna på dessa 12 skolor, ville inte att deras frisörlärare skulle vara med på program, som skulle ge både nationella och internationella frågor att belysa. Men jag antar att det var skolans ekonomi som bestämde. Även de hade kunnat söka pengar från EU.

Efter ytterligare 11 år, 2009 har det tillkommit fler medlemsskolor, ex. Sydkorea, Japan, Australien, Nya Zeeland. Carina Ladow hade varit ordförande sedan 1999, och skött det hela med beröm godkänt.

1998 bestämdes det att våra elever skulle göra sin färdighetsträning med 1500 timmar på en salong, med avtalslön. Detta för att vara berättigade till att få avlägga gesällprov. Det låg ju utanför skolans område.

1999 fick styrelsen en lägesrapport över frisörutbildningen i Sverige, för kännedom. Där stod: **Branschen upplever att skolan inte når uppsatta mål.**

Frisörmästarna som anställer våra nyutbildade frisörer har märkt att de inte är färdiga frisörer och då anser de att målen inte uppnåtts. Detta var ju inte frisörlärarnas fel, utan det var de direktiv som kommit från riksdag och regering, genom skolministern. Gymnasieutbildningen är på tre år, vad där utöver görs, har inte skolan med att göra. Ex. gesällprovet. Det skall tränas på salongen.

I en ledare i Sv. Frisörtidningen detta år skriver ordf. **Frisörskolorna tar inte sitt ansvar, utan utbildar till arbetslöshet.** Detta retade upp många frisörlärare. Jag tror inte att ordf. menade att vi var dåliga

utbildare, utan han ville nå våra skolpolitiker, som inte följde branschorganisationernas åsikter. Man hade beslutat på Skolverket att elevens förstahandsval skulle slå igenom, så skolpolitikernas händer var bakbundna. Det togs in för många elever var S.F.F:s åsikt.

En gemensam skrivelse från förbundet samt S.F.F. och Handels, ställd till skolministern, ang. parternas oro för, gymnasiala hantverksutbildningar. En färdigutbildning måste ske, så att frisöreleverna blir anställningsbara, var kontentan av skrivelsen.

För att inte orsaka kollision mellan årsmöte-elevtävlingar i IAHS, hade vi år 2000 flyttat årsmötet till hösten. I våra stadgar står det att årsmötet skall hållas före oktober månads utgång.

Eftersom man inte hade gemensamma tim-och läroplaner i landet, utan varje kommun skulle sätta ihop sin egna timplan, efter Hantverksprogrammet, beslutades det på årsmötet att tillsätta en arbetsgrupp, som skulle skriva ihop en gemensam tim-läroplan. Denna skulle presenteras för de lokala yrkesråden och skolpolitiker. Allt för att skapa en gemensam utbildning i landet. Styrelsen ber sina medlemmar att man tar upp deras alster med sin skolledning och yrkesråd.

Inför vårterminen 2000 skulle jag fylla 65 år och gå i pension, men eftersom vi fick en frisörlärartjänst obesatt på halvtid, frågade min rektor om jag kunde ta denna tjänst under terminen. Ja tack, svarade jag, som inte direkt såg fram att slå dank, på dagarna. Min fru tyckte att jag skulle ta detta erbjudande. Hon bävade väl för att ha mig hemma om dagarna.

Under årsmötet 2001, avgick jag som sekreterare, men fick fortsätta som konsult, ansvarig för medlemsfrågor och matriklar. Detta hade ju jag gjort i en massa år, så det var inget nytt. Det nya var att vi köpte in ett dataprogram, ett medlemsprogram från Hogia. Nu kunde kassören och jag få bättre kontroll.

Jag fick fortsatt förtroende som schemaläggare tillsammans med Carina. När det fattades en lärare ibland, fick jag rycka in som vikarie. Jag har ej tagit timmar från någon kollega, utan bara fått rycka in när det fattats folk.

2003 var vår hemsida klar. Nu kunde vi ge ut vår medlemstidning där.

Trenden detta år var att styrelsen fick rapporter om att många frisörelever slutade när de väl fått sin studentmössa. Det var ett fåtal som ville avlägga sitt gesällprov. Framförallt i storstäderna syntes det.

2004 fyller vi 50 år. Det firades på Örebro slott. Mycket festligt och trevligt. Tänk vad tiden går.

Jag fick äran att vara födelsedagsgeneral.

Under vårterminen 2008 tog Carina upp problemet med att ta in för många frisörer på vår skola. Hon ville minska en klass, men i stället starta en ny utbildning till Hår&make up stylist. Staffan Westman, S.F.F. var mycket intresserad, och bad oss att skicka kursplanen till honom, för kännedom. Jag fick

uppdraget av Carina att skriva ett utkast till läroplan. Efter en del ändringar med rödpennan, blev det riktigt bra. Vi jobbade bra ihop, Carina och jag. Vårt förslag blev godkänt.

Dessa nya elever skulle inte klippa, permanenta eller göra färgbehandlingar, men däremot kunna göra frisyrer, både med fön och läggning. De skall utföra make up och manikyr. De första eleverna började höstterminen 2009.

Det intressanta är att se hur de klarar sig på arbetsmarknaden. Det är ju ett helt nytt yrke.

De sista 10 åren på skolan, var jag inne två dagar per vecka, men bara fått lön när jag av rektor blivit beordrad att göra det och det. Mitt sociala liv, har genom detta underlättats, speciellt sedan jag blev änkling, 2003. Har fått hjälpa till med träningen av våra tävlingselever. Dessa ligger mig mycket varmt om hjärtat. Vi har varit mycket framgångsrika på Skol-SM.

Många skolor började med hår och stylist-utbildning, varefter man släppte namnet Svenska Frisörläraryrket och döpte om oss till Sv. Stylist & Frisörläraryrket.

Jag är mycket tacksam att fått vara med i gemenskapen i alla år.

Gunnar Eriksson. Hedersmedlem.